

ARBEJDSUDBUD 21. november 2022

DEBATINDLÆG

Skrevet af

Lars Andersen

Direktør

Hvorfor er det ikke en borgerlig mærkesag at gøre os rigere gennem forbedret produktivitet i stedet for arbejdsudbuddet?

Et flertal af Folketinget er fokuseret på at lave reformer, der øger arbejdsudbuddet, men politikerne skal passe på med et alt for enøjet fokus.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

📞 40 25 18 34

✉️ la@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Det er efterhånden blevet en fasttømret politisk sandhed, at der er et stort behov for reformer. I virkeligheden er "reformer" jo et vidt begreb, men i den seneste tid er der blevet sat et mere og mere implicit lighedstegn mellem ordet "reformer" og øget arbejdsudbud.

” *Danmark er blandt de mest velstående lande i verden, og kommissionen lægger ikke fingre imellem i sin første rapport med anbefalinger: Det er øget produktivitet, der har gjort Danmark rigere siden 1980.*

Direktør Lars Andersen

Særligt de blå partier inklusive De Radikale er gået i brechen for at øge arbejdsudbuddet med henvisning til mangel på arbejdskraft og velstandsforøgelse. De borgerliges forslag er ofte at øge arbejdsudbuddet gennem skattelempelser – gerne for dem i toppen – eller forringe folks tilbagetrækningsmuligheder og overførsler.

Med andre ord kommer den slags reformer med en høj pris for nogle befolkningsgrupper, og overordnet øger de uligheden. Det kan selvfølgelig være et politisk ønske, men det må ikke forveksles med at være en "nødvendighed".

Danmarks velstand bygger på produktivitet – ikke arbejdsudbud

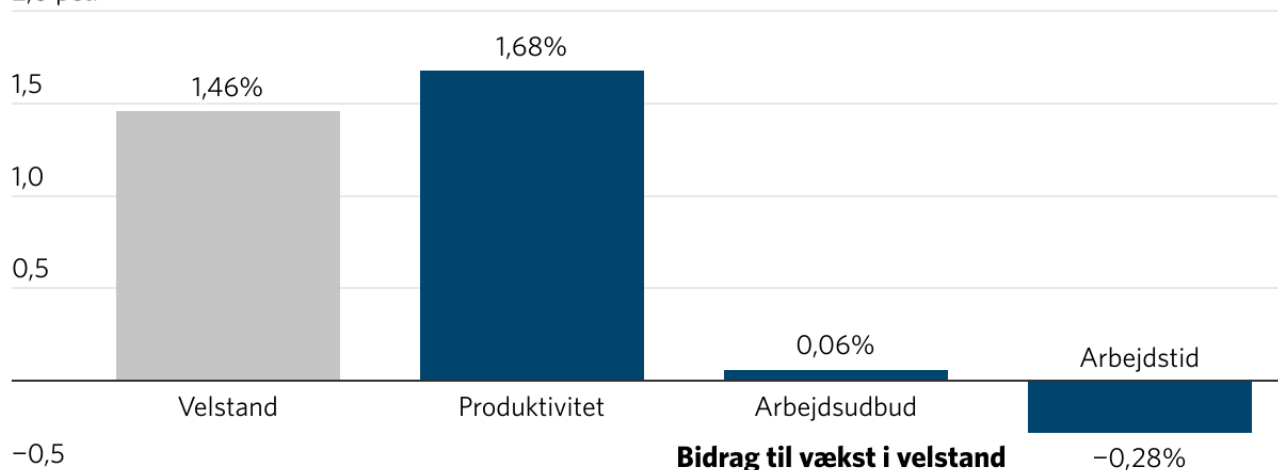
Det grundlæggende argument lyder, at vi har brug for reformer, der gør Danmark rigere. Men hvis politikerne ønsker at gøre Danmark rigere, burde de læse og lytte til Reformkommissionen ledet af økonomiprofessor Nina Smith.

Danmark er blandt de mest velstående lande i verden, og kommissionen lægger ikke fingre imellem i sin første [rapport](#) med anbefalinger: Det er øget produktivitet, der har gjort Danmark rigere siden 1980.

Hovedparten af Danmarks vækst fra 1980 til 2019 skyldes stigende produktivitet - ikke et stigende arbejdsudbud

Figuren viser, hvordan bidraget til vækst i velstanden over de sidste fire årtier kan opdeles på tre faktorer: henholdsvis produktivitet, arbejdsudbud og arbejdstid for den enkelte person i arbejdsstyrken. Figuren er en gengivelse af Figur 1 i Reformkommissionens rapport "Nye reformveje 1". De blå søjler viser faktorenes bidrag til vækst i velstand.

2,0 pct.

Anm.: 1980-2019. Velstand er her udtrykt ved BNP pr. indbygger. Produktivitet angiver timeproduktiviteten, dvs. BNP pr. arbejdstime. Arbejdsudbud angiver beskæftigede pr. indbygger. Arbejdsuddannelsens effekt på velstand er sammensat af dels effekten af ændringer i beskæftigelsesgraden for arbejdsstyrken samt befolkningstilvækst. En øget beskæftigelsesgrad vil øge velstand (BNP pr. indbygger), hvorimod en øget befolkningsstørrelse (alt andet lige) vil sænke BNP pr. indbygger. Arbejdstid dækker over antal timer arbejdet pr. beskæftiget. Væksten i timeproduktiviteten dækker hele økonomien. Det bemærkes, at velstand opgjort ved BNP ikke tager højde for ændringer i bytteforholdet, som måler, hvor stor en mængde import en given mængde eksport kan købe. Et forbedret bytteforhold øger velstanden ud over, hvad der måles ved ændringer i BNP.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: Reformkommissionens pba. Danmarks statistik

Med andre ord er det ikke udvidelser af arbejdsstyrken, men arbejdsstyrkens forbedrede kompetencer, ny teknologi og effektiviseringer, der har været den primære motor til vores øgede velstand.

Derfor bør politikerne i langt mindre grad fokusere på reformer, der øger arbejdsuddannelsen, og sætte gang i reformer, der øger produktiviteten.

Hvis vi som samfund skal være mere produktive, kræver det en arbejdsstyrke, der er bedre uddannet. Der ligger store potentialer i at efter- og videreuddanne danskerne – gerne til den grønne omstilling, som jo ovenikøbet er et guldæg for danske eksportvirksomheder.

Eller tag de cirka [76.000 unge](#), der er parkeret uden job og uddannelse. Det ville løfte vores velstand og arbejdsudbud at få dem med om bord. Og det ville være mere visionært.

Alt i alt kan man godt undre sig: Hvordan kan det egentligt være, at de borgerlige partier ikke går mere målrettet efter at gøre Danmark rigere gennem forbedret produktivitet, når det har vist sig mest effektivt?

Tænk nyt

Hvis man vil øge arbejdsudbuddet, er der andre håndtag med stort potentiale at dreje på. Lige nu er der historisk mange personer i beskæftigelse. Opsvinget har gjort, at mange på kanten af arbejdsmarkedet er kommet med på vognen, men vi økonomer forventer, at konjunkturerne vender om lidt.

Udfordringen er nu, hvordan vi holder bedst muligt fast i dem på kanten af arbejdsmarkedet, så de bliver en permanent del af arbejdsstyrken og derigennem vil øge den strukturelle beskæftigelse.

” *Derfor bør politikerne i langt mindre grad fokusere på reformer, der øger arbejdsudbuddet, og sætte gang i reformer, der øger produktiviteten*

Direktør Lars Andersen

Ifølge [de økonomiske vismænd](#) er den nuværende faktiske beskæftigelse knap 100.000 personer højere end den strukturelle beskæftigelse. Kunne vi bare fastholde halvdelen af de 100.000 personer, så ville arbejdsudbuddet og beskæftigelsen stige strukturelt med de 50.000 personer, som for eksempel [Radikale Venstre](#) efterspørger.

Politikerne bør generelt tænke nyt, når de vil øge arbejdsudbuddet. Uddannelse er nøglen til øget velstand, men også til den grønne omstilling, der især kræver mange flere faglærte. Løft ufaglærte til faglært niveau, og få flere af de unge og ikke-vestlige indvandrere på kanten med. Og forbedr arbejdsmiljø og -vilkår, så flere seniorer har mulighed for at fortsætte på arbejdsmarkedet.

Der er andre veje til øget velstand end ved at sætte skatten ned og forringe det sociale sikkerhedsnet.